

Sygn. akt VII U 4041/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 czerwca 2020 r. w W.

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 lipca 2019 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 lipca 2019 r. znak: (...) w ten sposób,
że przyznaje odwołującej M. K. prawo do rekompensaty od dnia
1 lipca 2019 r.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

M. K. w dniu 8 sierpnia 2019 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 lutego 2019 r., znak: (...). Odwołująca wskazała, że firma (...) nieprawidłowo sporządziła świadectwo pracy z dnia 4 marca 1997 r., na skutek którego organ rentowy odmówił jej przyznania prawa do rekompensaty. W jej ocenie przez cały okres zatrudnienia pracowała w tym samym miejscu i na tożsamym stanowisku pracy. Ubezpieczona stwierdziła, że firma (...), która jest następcą prawnym (...), odmówiła jej wystawienia korekty świadectwa pracy. W związku z tym wniosła o uwzględnienie jej brakującego okresu do pracy w warunkach szczególnych (odwołanie z dnia 8 sierpnia 2019 r., k. 3-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 sierpnia 2019 r. wniósł o oddalenie odwołania. Organ rentowy stanął na stanowisku, że należało odmówić odwołującej ustalenia wysokości emerytury wraz z rekompensatą, ponieważ wykazała jedynie 13 lat i 3 miesiące stażu pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych co najmniej 15 lat. ZUS nie uwzględnił ubezpieczonej okresu zatrudnienia od 1 listopada 1992 r. do 30 września 1995 r., ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 4 marca 1997 r. zostało wystawione błędnie. Jego zdaniem w treści tego dokumentu nie podano pozycji wynikającej z wykazu A oraz działu VIII stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie pracy w szczególnych warunkach, w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego

wieku emerytalnego i wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 sierpnia 2019 r., k. 6 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. K. była zatrudniona w:

- (...) z siedzibą w W. w okresie od 22 stycznia 1990 r. do 31 października 1992 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku dyżurnego obsługi przewozowej (świadczenie pracy z dnia 22 października 1992 r., k. 12 a. e.);
- (...) - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 1 stycznia 1992 r. do 30 września 1995 r. w pełnym wymiarze czasu. Odwołująca wykonywała prace związane z bezpośrednią obsługą samolotów na płycie lotniska na stanowisku samodzielnego agenta do spraw obsługi pasażerskiej wymienionym w wykazie A, dziale VIII pkt 12 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie pracy w szczególnych warunkach, w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego i wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (świadczenie pracy z dnia 12 kwietnia 2002 r., k. 14 a. e., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 4 marca 1997 r., k. 13 a. e.);
- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 1 października 1995 r. do 31 lipca 2009 r. w pełnym wymiarze czasu. Ubezpieczona wykonywała prace na statkach żeglugi powietrznej oraz obowiązki związane z bezpośrednią obsługą samolotów na płycie lotniska wymienione w wykazie A, dziale VIII, poz. 12 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach samodzielnego agenta od 1 października 1995 r. do 31 sierpnia 2008 r. i samodzielnego agenta do spraw systemów obsługi bagażu wymienionego w wykazie A, dziale VII, poz. 12 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie pracy w szczególnych warunkach, w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego i wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (świadczenie pracy z dnia 31 lipca 2009 r., k. 17 a. e., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 6 stycznia 2010 r., k. 15 a. e.);
- (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 1 sierpnia 2009 r. do 16 maja 2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach samodzielnego agenta – systemy bagażowe od 1 sierpnia 2009 r. do 31 lipca 2010 r. oraz starszego agenta – systemy bagażowe w okresie od 1 sierpnia 2010 r. do 31 lipca 2011 r. (świadczenie pracy z dnia 10 sierpnia 2011 r., k. 18 a. e.).

Do zadań samodzielnego agenta ds. obsługi pasażerskiej miało należeć koordynowanie realizowanych zadań, wykonywanie nadzoru nad pracownikami, organizowanie szkoleń wewnętrznych, ustawianie harmonogramu zmian, przygotowywanie danych statystycznych do zestawień zbiorczych oraz współpracowanie z wszystkimi działami lotniska. Faktycznie jednak ubezpieczona zgodnie z nazwą stanowiska pracy zajmowała się obsługą pasażerów, która polegała na asystowaniu podróżnym przy samolocie czy dostarczaniu dokumentów załozde. Nadto odwołująca rozpoznawała zasadność składanych reklamacji bagażowych oraz sprawdzała poprawność ustawionych kontenerów na płycie lotniska. Odwołująca w okresie zatrudnienia w (...) – (...) Usługach (...) wykonywała te same obowiązki, co w okresie pracy na rzecz firmy (...). Wówczas zmieniła się jedynie nazwa firmy, lecz zakres wykonywanych przez nią czynności pozostał niezmienny (charakterystyka stanowiska samodzielnego agent ds. obsługi pasażerskiej, k. 21 akt osobowych, zeznania odwołującej, k. 30 a. s.).

M. K. w dniu 16 lipca 2019 r. złożyła wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o emeryturę. Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego przyznał odwołującej emeryturę od dnia 1 lipca 2019 r. na mocy decyzji z dnia 23 lipca 2019 r., znak: (...). (wniosek z dnia 16 lipca 2019 r., k. 1 a. e., decyzja z dnia 23 lipca 2019 r., k. 24 a. e.).

Organ rentowy jednocześnie wydał zaskarżoną decyzję z dnia 23 lipca 2019 r., znak: (...), zgodnie z którą odmówił odwołującej prawa do rekompensaty. Podstawą ku temu rozstrzygnięciu było nieudokumentowanie przez ubezpieczoną wymaganego przepisami prawa co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem organu rentowego odwołująca nie pracowała w warunkach szczególnych od 1 listopada 1992 r. do 30 września 1995 r., ponieważ świadectwo wystawione w dniu 4 marca 1997 r. nie określa stanowiska ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia resortowego właściwego ministra, któremu podlegał zakład pracy (decyzja z dnia 23 lipca 2019 r., k. 27 a. e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym aktach rentowych i aktach osobowych M. K. oraz w oparciu o treść jej zeznań.

Sąd uznał, że treść wynikająca z zebranej dokumentacji odpowiada faktom ustalonym w rozpatrywanej sprawie. Jak wynika ze świadectw pracy, ubezpieczona począwszy od 1 stycznia 1992 r. przez cały okres pracy na lotnisku wykonywała te same obowiązki pracownicze. Wystawienie kilku odrębnych świadectw pracy związane było wyłącznie ze zmianą podmiotu zarządzającego całym lotniskiem. Z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego wynikają okresy, w których ubezpieczona pracowała na stanowiskach związanych z obsługą pasażerów lotniska. Na podstawie świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 6 stycznia 2010 r. organ rentowy uznał, że należy zakwalifikować okres zatrudnienia odwołującej od 1 października 1995 r. do 31 lipca 2009 r. do pracy w warunkach szczególnych. Wymaga podkreślenia, że w odróżnieniu od świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 4 marca 1997 r. w danych zawartych w dokumencie z dnia 6 stycznia 2010 r. nie określono stanowiska ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia resortowego właściwego ministra, któremu podlegał zakład pracy. Sąd zważył jednak, że świadectwa wystawione przez pracodawcę nie stanowią dokumentów urzędowych w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż nie jest on organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast świadectwa pracy traktuje się w postępowaniu sądowym, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno, co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd po dokonaniu takiej kontroli w oparciu również o treść niezakwestionowanych zeznań odwołującej ustalił zakres obowiązków, które miała ona przydzielone do wykonania na stanowisku samodzielnego agenta. Sąd nie znalazł żadnych podstaw do odmowy zeznaniom ubezpieczonej waloru wiarygodności, w szczególności że charakter sporu dotyczył jedynie treści wynikającej z wystawionego dokumentu przez jej pracodawcę.

Wobec powyższego Sąd uznał zgromadzony materiał dowodowy za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. było zasadne.

Spór pomiędzy stronami dotyczył ustalenia, czy odwołująca udokumentowała 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, który uprawniałby ją do uzyskania rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Pozostałe kwestie związane z nabyciem prawa do tego świadczenia nie były przedmiotem konfliktu pomiędzy stronami procesu

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1924) zwanej dalej „ustawą pomostową”, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy pomostowej, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, wynoszący co najmniej 15 lat.

W myśl art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, przy czym wiek emerytalny powyższej kategorii pracowników, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których pracownikom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Wykaz prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o których mowa w powołanym art. 184 ustawy emerytalnej, nie podlega wykładni rozszerzającej. Prace te ściśle zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43) zwanego dalej „rozporządzeniem”. Jednakże nabycie uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze podlega dalszym ograniczeniom. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik ma obowiązek wykonywać ją stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na danym stanowisku pracy w świetle § 2 ust. 1 rozporządzenia.

Gramatyczna wykładnia ustawowej definicji rekompensaty jednoznacznie wskazuje, że świadczenie to dotyczy takich ubezpieczonych, którzy nie mogą nabyć prawa do emerytury pomostowej oraz równocześnie utracili możliwość nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Innymi słowy do katalogu osób zalicza się te, które nie spełniły łącznie wyżej określonych warunków przewidzianych w art. 32, art. 46 lub art. 184 ustawy emerytalnej. Potwierdzeniem tej tezy jest wykładnia art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych dokonywana z uwzględnieniem reguł funkcjonalnych (celowościowych). Celem tego przepisu jest bowiem przyznanie odszkodowania za rzeczywistą utratę określonych uprawnień. Musi on dotyczyć tylko tych ubezpieczonych, którzy ze względu na niespełnienie choćby jednego ustawowego warunku (wieku, ogólnego stażu emerytalnego), nie mogli skorzystać z dotychczasowych regulacji i nabyć prawa do emerytury w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny, a także nie mogą skorzystać z regulacji nowych, przewidzianych ustawą pomostowych. Nie dotyczy on natomiast ubezpieczonych, którzy po spełnieniu wszystkich ustawowych warunków wcześniejszego przejścia na emeryturę nie zrealizowali tego uprawnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2018 r., sygn. akt III UK 88/17).

Sąd doszedł do wniosku, że należało jedynie rozważyć, czy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ubezpieczona udowodniła, że legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Przesłanką konieczną do przyznania prawa do rekompensaty jest wykonywanie pracy w warunkach szczególnych przez 15 lat w pełnym wymiarze czasu pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt III AUa 956/16).

Organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji stwierdził, że odwołująca nie wykonywała pracy w warunkach szczególnych w (...) - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w okresie od 1 stycznia 1992 r. do 30 września 1995 r. W tym zakresie ZUS oparł się jedynie na treści świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 4 marca 1997 r. wystawionego przez (...). Co prawda z danych dokumentu wynikało, że ubezpieczona w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace związane z bezpośrednią obsługą samolotów na płycie lotniska na stanowisku samodzielnego agenta do spraw obsługi pasażerskiej, lecz nie wskazano jednocześnie wykazu, działu i pozycji załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak zostało już ustalone w stanie faktycznym oraz w ocenie materiału dowodowego, odwołująca przez cały okres zatrudnienia począwszy od 1 stycznia 1992 r. pełniła obowiązki na stanowisku starszego agenta. Podział zatrudnienia ubezpieczonej na poszczególne okresy wynikał z obowiązku wystawienia oddzielnych świadectw pracy wówczas, gdy dochodziło do zmiany podmiotu zarządzającego lotniskiem. Natomiast należy ponownie podkreślić, że czynności wykonywane przez ubezpieczoną zarówno dla (...) - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. czy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. były ze sobą tożsame. Przedstawiona okoliczność jest o tyle istotna z punktu widzenia rozpatrywanego sporu w niniejszej sprawie, ponieważ organ rentowy uwzględnił odwołującej okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od 1 października 1995 r. do 31 lipca 2009 r. do pracy w warunkach szczególnych. Zatem biorąc pod uwagę zasady logicznego rozumowania, skoro odwołująca wykonywała w pełnym wymiarze czasu pracy te same obowiązki, to również drugi ze spornych okresów zatrudnienia powinien być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, że praca samodzielnego agenta została wyszczególniona w wykazie A, dziale VIII pod pozycją 12 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jednocześnie charakter tej pracy został wymieniony również w wykazie A, dziale VII, poz. 12 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 r. w sprawie pracy w szczególnych warunkach, w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego i wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. W ocenie Sądu zakres obowiązków wykonywanych przez odwołującą bezwzględnie odpowiadał czynnościom, na które wskazuje rozporządzenie. W ocenie Sądu podkreślenia wymaga, że odwołująca świadczyła swoje obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy. W związku z tym czynności wykonywane przez ubezpieczoną należało zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych. W konsekwencji Sąd uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia odwołującej w (...) - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od 1 stycznia 1992 r. do 30 września 1995 r. Zatem w ocenie Sądu ubezpieczona spełniła przesłankę wykonywania pracy w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat. Z powyższego wynika, że odwołująca jest osobą uprawnioną do rekompensaty od dnia 1 lipca 2019 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła wniosek o przyznanie tego świadczenia do organu rentowego.

Sąd na podstawie art. 477 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

(...)